

РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ

DEVELOPMENT OF FINANCIAL CONTROL IN UKRAINE

УДК 336.711

Юдіна С.В.

д.е.н., професор,
завідувач кафедри фінансів та обліку
Дніпровський державний технічний
університет

Коваленко О.В.

магістр
Дніпровський державний технічний
університет

Роговський Д.С.

магістр
Дніпровський державний технічний
університет

У статті показано сутність державного фінансового контролю як процесу. Зазначено, що фінансовий контроль – це невід’ємна частина системи регулювання, метою якої є виявлення відхилень від прийнятих стандартів і порушень принципів законності, ефективності й економії використання бюджетних ресурсів. Зазначено важливу роль у процесі державного регулювання Державної аудиторської служби України. У табличній формі наведено аналіз основних показників діяльності Державної аудиторської служби України за 2015–2016 рр.

Ключові слова: державний фінансовий контроль, ефективність використання бюджетних ресурсів, Державна аудиторська служба України, основні показники діяльності, контрольні заходи, аудит державних ресурсів.

В статье показана сущность государственного финансового контроля как процесса. Отмечено, что финансовый контроль – это неотъемлемая часть системы регулирования, целью которой является выявление отклонений от принятых стандартов и нарушений принципов законности, эффективности и экономии использования бюджетных ресурсов. Указана важная роль в

процессе государственного регулирования Государственной аудиторской службы Украины. В табличной форме приведен анализ основных показателей деятельности Государственной аудиторской службы Украины за 2015–2016 гг.

Ключевые слова: государственный финансовый контроль, эффективность использования бюджетных ресурсов, Государственная аудиторская служба Украины, основные показатели деятельности, контрольные мероприятия, аудит государственных ресурсов.

The article describes the essence of state financial control as a process. It is noted that financial control is an integral part of the regulatory system, the purpose of which is to detect deviations from accepted standards and violations of the principles of legality, efficiency, and economy of the use of budgetary resources. Important role of the State Audit Service of Ukraine in the process of state regulation is highlighted. An analysis of key performance indicators of the State Audit Office of Ukraine for 2015–2016 is conducted in table form.

Key words: state financial control, efficiency of budgetary resources use, State Audit Service of Ukraine, key performance indicators, control measures, audit of state resources.

Постановка проблеми. Державний фінансовий контроль не можна розглядати відокремлено від функцій та економічної ролі держави, яку вона відіграє на різних етапах розвитку суспільства. Фінансовий контроль є однією із завершальних стадій управління фінансами. Водночас він є необхідною умовою ефективності управління фінансовими відносинами в умовах економічного зростання.

Подальший розвиток фінансового контролю як повномасштабної діяльності разом з іншими функціями управління, що охоплюють інтереси держави та її громадян у сфері фінансів, потребує подальшого вдосконалення механізмів і інструментів його здійснення, системи складників фінансового контролю та його уточнення, зокрема мети, завдань, об’єктів, методів та форм контролю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Теоретичним, методологічним й методичним проблемам управління фінансами й фінансового контролю присвячено праці відомих зарубіжних спеціалістів Е.Б. Аткинсона, Дж. Б’юкенена, П. Самуельсона. Низка напрямів теорії та практики управління й фінансового контролю з погляду загальних закономірностей розвитку економічної системи знайшли своє висвітлення у працях М.Т. Білухи, О.Д. Василика, В.П. Вишневецького, В.М. Геєця, В.І. Кравченко, В.М. Опаріна, Н.І. Рубан, М.В. Федосова та ін.

Водночас проблеми розвитку аудиту державних ресурсів на всіх стадіях бюджетного процесу залишаються недостатньо дослідженими.

Постановка завдання. Недостатнє теоретичне обґрунтування й практичне дослідження проблем розвитку фінансового контролю, впровадження нових форм контролю зумовили мету статті, яка полягає у подальшому розвитку теоретичних та практичних основ фінансового контролю в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Сутність державного фінансового контролю розкривається через елементи його реалізації, а саме мету, завдання, суб’єкти й об’єкти, предмет, принципи, форми й методи контролю.

Теоретично сутність державного фінансового контролю як поняття впливає з процесу вивчення господарських операцій, порівняння їх із нормами, виявлення й фіксації відхилень від норм та вжиття заходів для усунення наслідків порушень і попередження їх у подальшому (рис. 1) [1].

Визначальним елементом системи державного фінансового контролю є його мета, бо переважно від цього залежить, що саме, як й якими засобами потрібно контролювати.

Згідно з Лімською декларацією керівних принципів контролю, у якій узагальнено досвід організації й діяльності державних органів фінансового контролю різних країн у сучасних умовах з урахуванням різноманітності систем управління,

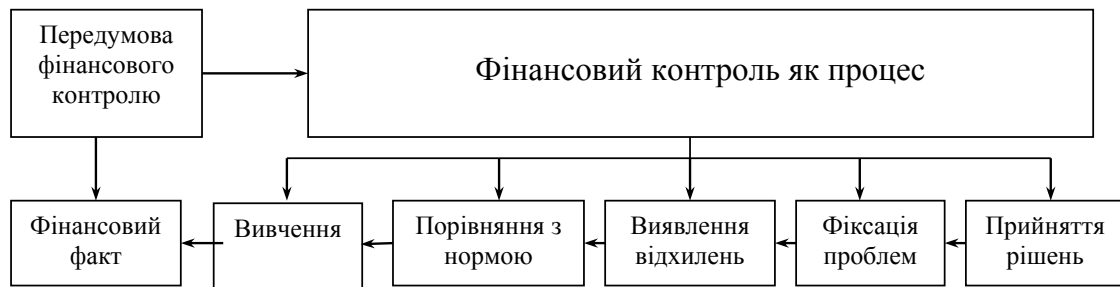

Рис. 1. Сутність державного фінансового контролю як процесу

специфіки господарювання й практики контрольної роботи, зазначено, що контроль – це не самоціль, а невід’ємна частина системи регулювання, метою якої є виявлення відхилень від прийнятих стандартів і порушень принципів законності, ефективності й економії використання матеріальних ресурсів на найбільш ранній стадії для того, щоб мати можливість ужити корегуючих заходів, а в окремих випадках – притягнути до відповідальності, отримати компенсацію за заподіяну шкоду або здійснити заходи для запобігання чи скорочення порушень у майбутньому [2].

Таким чином, можна визначити, що державний фінансовий контроль – це процес реалізації контрольних дій, який здійснюється для забезпечення фінансової політики, що реалізується державою через систему законодавчих, організаційних, адміністративних, правоохоронних та інших заходів.

В умовах ринкової економіки змінюються підходи та принципи щодо методів організації та здійснення державного фінансового контролю. Організаційні зміни в проведенні державного фінансового контролю пов’язані з тим, що постійно змінюються умови господарювання, урізноманітнюються джерела доходів та фінансових ресурсів, напрями їх використання.

Фінансовий контроль є й повинен бути важливою функцією держави в управлінні економікою та її регулюванні. Організаційні форми цього контролю мають відповідати вимогам частини другої статті 19 Конституції України, якою передбачено: «Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов’язані діяти лише на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України» [3].

У цілому функції органів державного фінансового контролю полягають у забезпеченні раціонального застосування державою (Кабінетом Міністрів, міністерствами, іншими органами влади) економічних методів регулювання економічних процесів, які в умовах існування різних форм і видів власності, вільного підприємництва, економічної самостійності виробників, ринку, ринкових відносин у системі всієї економіки є (порівняно з адміністративними й правовими) найбільш виправданими, динамічними й ефективними.

Досвід світової економіки показує, що в розвинутих країнах держава займає активну позицію у здійсненні контролю над роботою господарюючих структур. Найбільш послідовно контролюється ефективність використання майна і коштів на державних підприємствах і в бюджетних установах. Разом із тим держава здійснює певний контроль і над роботою акціонерних та приватних структур. При цьому предметом контролю є процеси, пов’язані з дотриманням вимог законів до формування й використання фінансових ресурсів, сплати належних державі платежів.

В Україні система контролю над раціональним використанням фінансових ресурсів перебуває ще на етапі становлення. Багато питань, пов’язаних із визначенням особливостей контролю над використанням державних коштів та майна на об’єктах різних форм власності, потребують більш глибокого дослідження й розроблення теоретичних та методичних засад щодо здійснення контрольних функцій, особливо з розпочатою системною боротьбою з корупцією.

Важливою проблемою сучасного етапу розвитку економіки України є те, що майже жодну з державних програм, спрямованих на підвищення ефективності господарювання, піднесення життєвого рівня населення, не було виконано в повному обсязі.

Основними наслідками економічних реформ є зниження життєвого рівня основної частини населення, ефективності господарювання, спад обсягів виробництва, тому питання вдосконалення фінансового контролю держави над використанням бюджетних коштів має велике значення.

Ключовою умовою реалізації політики економічного зростання має стати глибоке реформування фінансової системи та досягнення на цій основі максимальної збалансованості державних фінансів. Ключовими завданнями забезпечення економічної безпеки мають стати: суттєве посилення фінансової безпеки України, першочергове зміцнення фінансового потенціалу реального сектору економіки, суб’єктів господарювання, домогосподарств, забезпечення збалансованого розвитку бюджетної сфери, надійної внутрішньої та зовнішньої захищеності національної валюти,

фінансового ринку, здійснення виваженої політики внутрішніх та зовнішніх запозичень держави, максимальне поліпшення інвестиційного клімату та ін.

Огляд і аналіз нормативно-правових актів останніх років засвідчили, що в перехідний період увага фінансистів була спрямована насамперед на розроблення незалежного аудиторського фінансового контролю й дуже мало приділялося уваги державному фінансовому контролю. Пояснити це можна тим, що процеси роздержавлення, приватизації, відродження відносин приватної власності, звичайно, потребують розвитку такої форми контролю. А оскільки значення державних фінансів у країнах із розвинутою ринковою економікою зростає й далі, то разом із цим розвивається й удосконалюється механізм управління державними коштами та контролю над їх використанням.

Аудит державних ресурсів має визначити на ранній стадії (ще до початку фінансування та витрачання державних коштів) ефективність, дієвість та економічність використання матеріальних ресурсів для того, щоб мати можливість ужити корегуючі заходи.

Важлива роль у процесі державного регулювання відводиться Державній аудиторській службі України, яка є невід'ємним складником системи її фінансової безпеки.

Державна аудиторська служба України (Держаудитслужба) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України та який забезпечує формування і реалізує державну політику у сфері державного фінансового контролю.

До складу органів Державної аудиторської служби України належать Держаудитслужба та її міжрегіональні територіальні органи: Північний офіс Держаудитслужби, Північно-східний офіс Держаудитслужби, Південний офіс Держаудитслужби, Західний офіс Держаудитслужби, Східний офіс Держаудитслужби.

Держаудитслужба та її міжрегіональні територіальні органи є юридичними особами публічного права, вони мають печатки із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням, власні бланки та рахунки в органах Державної казначейської служби України.

Нормативно-правовими актами, які регламентують діяльність органів Держаудитслужби України, є Бюджетний кодекс України, Закон України від 26 січня 1993 р. № 2939-XII «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні», Постанова Кабінету Міністрів України від 03 лютого 2016 р. № 43 «Про затвердження Положення про Державну аудиторську службу України» тощо.

Історія Служби фінансового контролю нерозривно пов'язана з історією становлення державності. Так, входячи до складу Російської імперії,

Україна не мала власних органів фінансового контролю. Контрольні функції, як і на всій території Росії, виконувало згідно з Положенням про місцеві контрольні установи в імперії від 3 січня 1866 р. Управління державного контролю, яке працювало при Міністерстві фінансів. У такому вигляді цей орган фінансового контролю проіснував до 1919 р.

Керівники молодої Української держави усвідомлювали надзвичайно важливу роль контрольних функцій Міністерства фінансів, Державної скарбниці і банків, тому за часів Директорії був створений спеціальний апарат Державного контролера з надзвичайними правами і повноваженнями.

Із цього часу до 1937 р. органи фінансового контролю неодноразово реорганізовувалися, але функції фінансового контролю залишилися незмінними.

Із 1937 до 1956 р. фінансовий контроль в Україні здійснювало Контрольно-ревізійне управління Наркомату (пізніше – Міністерства фінансів СРСР). У 1956 р. Контрольно-ревізійне управління було створене у складі Мінфіну України.

Після здобуття Україною незалежності виникла потреба у підвищенні ролі державного фінансового контролю, і в 1993 р. було прийнято Закон України «Про державну контрольну-ревізійну службу» [5].

Указом Президента України від 27.08.2000 № 1031 «Про заходи щодо підвищення ефективності контрольної-ревізійної роботи» [6] Головному контролю-ревізійному управлінню України надано статус центрального органу виконавчої влади.

Відповідно до Указу Президента України від 09.12.2010 № 1085/2010 «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади» Головне контрольну-ревізійне управління України реорганізоване в Державну фінансову інспекцію України [7].

28 жовтня 2015 р. на базі Державної фінансової інспекції постановою уряду створена Державна аудиторська служба України [8]

Діяльність Державної аудиторської служби України може характеризуватися такими основними показниками, як: кількість контрольних заходів (фактів, об'єктів контролю); сума фінансових та матеріальних ресурсів, охоплених ревізіями та перевітками; кількість виявлених фінансових порушень, що призвели до втрат фінансових і матеріальних ресурсів (недоотримано фінансових ресурсів, проведено витрат з порушенням законодавства тощо); економічний ефект від упровадження пропозицій за результатами державних фінансових аудиторів та ін.

У табл. 1–3 наведено аналіз основних показників діяльності Державної аудиторської служби України за 2015–2016 рр.

Аналіз основних показників роботи Державної аудиторської служби України за 2015–2016 рр.,

Таблиця 1

**Динаміка проведених контрольних заходів
Державною аудиторською службою України за 2015–2016 рр.**

Контрольні заходи	Кількість (фактів, об'єктів контролю) у 2015 р.	Кількість (фактів, об'єктів контролю) у 2016 р.	Відхилення
1. Проведено контрольних заходів (усього), у т. ч.	4 002	2 668	- 1334
1.1. Ревізії фінансово-господарської діяльності	3 692	2 361	1331
- у т. ч. за зверненнями правоохоронних органів	1 079	610	- 469
1.2. Державних фінансових аудитів виконання місцевих бюджетів	18	17	- 1
1.3. Державних фінансових аудитів виконання бюджетних програм	24	19	- 5
1.4. Державних фінансових аудитів діяльності суб'єктів господарювання державного сектору економіки	97	86	- 11
1.5. Перевірок державних закупівель	101	147	46
1.6. Оцінок якості внутрішнього аудиту у міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади	8	11	3
2. Проведено зустрічних перевірок	16 320	10 308	- 6012

Таблиця 2

**Динаміка фінансових та матеріальних ресурсів,
охоплених ревізіями та перевітками, за 2015–2016 рр.**

1. Фінансові та матеріальні ресурси, охоплені ревізіями та перевітками:	2015 р.	2016 р.	Відхилення
Сума, всього млн. грн.	754 313,5	465 390,6	- 297 922,9
Загальнодержавні ресурси:			
– всього	601 380,6	376 278,6	- 225 102
– у т. ч. кошти державного бюджету	129 107,5	48 570,8	- 80 536,7
Комунальні ресурси			
– всього	144 422,0	88 057,9	- 56 364,1
– у т. ч. кошти місцевих бюджетів	66 287,6	62 616,4	-3671,2

Таблиця 3

**Динаміка виявлених фінансових порушень
Державною аудиторською службою України за 2015–2016 рр.**

Фінансові порушення	2015 р.	2016 р.	Відхилення
1. Виявлено фінансових порушень, що призвели до втрат фінансових і матеріальних ресурсів	3 056	2 007	-1049
1.1. Недоотримано фінансових ресурсів	1 765	1 076	-689
1.2. Проведено витрат із порушенням законодавства (всього), у т. ч.:	2 943	1 935	-1008
1.2.1. Нецільові витрати державних ресурсів	357	203	-154
1.2.2. Незаконні витрати	2887	1 889	-998
1.2.3. Недостачі	819	451	-368

виконаний із застосуванням табличного методу, а також аналізу відхилень та порівняння, свідчить, що кількість перевірених підприємств, установ, організацій за 2015–2016 рр. зменшилася, тенденція до зменшення спостерігається й стосовно виявлення сум недоотриманих фінансових ресурсів.

За даними табл. 4–5 можна сказати, що сума усунутих фінансових порушень, що призвели до втрат фінансових і матеріальних ресурсів, у 2016 р. становила 611 508,87 тис. грн. і порівняно з 2015 р. (387 0585,3 тис. грн.) зменшилася у 6,3 рази. Сума

нецільових витрат державних ресурсів у 2016 р. зменшилася порівняно з 2015 р. у півтора рази, а сума незаконних витрат – у 6,7 рази.

Як бачимо, за 2016–2015 рр. зменшується динаміка основних показників, що характеризують діяльність служби, спостерігається й тенденція до зменшення й щодо виявлення сум недоотриманих фінансових ресурсів у цей період. Динаміка виявлених фінансових порушень не дає змоги визначити, що державний фінансовий контроль за цей період був ефективним.

Стан усунення фінансових порушень Державною аудиторською службою України в 2016 р.

Фінансові порушення, що призвели до втрат фінансових і матеріальних ресурсів	Кількість (фактів, об'єктів контролю)	Сума, всього тис. грн.	Загальнодержавні ресурси		Комунальні ресурси	
			всього	у т. ч. кошти державного бюджету	всього	у т. ч. кошти місцевих бюджетів
1. Усунуто фінансових порушень, що призвели до втрат фінансових і матеріальних ресурсів	2 934	611508,87	283810,72	197428,42	327196,35	303943,2
У тому числі за порушеннями, що виявлені у попередніх звітних роках	1 287	192377,72	115802,53	86988,12	76544,86	67095,67
2. Надійшло фінансових ресурсів	1 207	141281,3	53249,43	24674,16	88017,73	81064,53
3. Відшкодовано і поновлено втрат фінансових і матеріальних ресурсів (всього), у тому числі:	2674	470227,57	230561,29	172754,26	239178,62	222878,7
3.1. Нецільових втрат державних ресурсів	216	54529,63	17716,41	16933,03	36813,22	36813,22
3.2. Незаконних витрат	2582	407410,81	206922,08	155820,73	200037,06	186052,5
3.3. Недостач	423	8287,13	5922,8	0,5	2328,34	12,9

Таблиця 5

Виявлені Державною аудиторською службою України фінансові порушення у 2015 р.

Фінансові порушення	Кількість (фактів, об'єктів контролю)	Сума, всього тис. грн.	Загальнодержавні ресурси		Комунальні ресурси	
			всього	у т. ч. кошти державного бюджету	всього	у т. ч. кошти місцевих бюджетів
1. Виявлено фінансових порушень, що призвели до втрат фінансових і матеріальних ресурсів	3 056	3870585,3	2797788,5	819552,2	895367,9	730796,6
1.1. Недоотримано фінансових ресурсів	1 765	790528,6	329226,4	142243,3	458836,0	404796,9
1.2. Проведено витрат із порушенням законодавства (всього), у т. ч.:	2 943	3080056,8	2468562,1	677308,9	436531,9	326000,7
1.2.1. Нецільові витрати державних ресурсів	357	82145,4	34486,0	32652,9	47659,4	47659,4
1.2.2. Незаконні витрати	2887	2737245,0	2196220,0	644580,6	371383,5	277018,1
1.2.3. Недостачі	819	260625,5	237856,1	75,3	17489,0	1323,2

На нашу думку, проблему підвищення ефективності державного фінансового контролю необхідно розглядати у двох аспектах. По-перше, з погляду керуючої системи (результативність діяльності органів контролю), а по-друге, як ефективність використання державних ресурсів. Визначення співвідношення обох складників ефективності може виступати критерієм ефективності державного контролю.

До загальних критеріїв ефективності державного фінансового контролю можна віднести дефініції економічності, дієвості, результативності, які віддзеркалюють позитивний вплив, що спричиняє фінансовий контроль, на діяльність органів, що перевіряють якість виконання підконтрольним суб'єктом представлень, рекомендацій та пропо-

зицій відповідно до наданих суб'єкту контролю законодавчих повноважень, а також на ефективність державних витрат у цілому.

Отже, конкретно оцінити ефективність державного фінансового контролю можна, застосовуючи попередній контроль діяльності бюджетних організацій (програм), що використовують бюджетні кошти, виявляючи в процесі цього експертно-аналітичного заходу можливі ризики. Такою прогресивною формою попереднього контролю є аудит державних ресурсів.

Теоретичною основою аудиту державних ресурсів є концептуальні підходи до економічності, ефективності, дієвості й результативності.

Методичні підходи проведення аудиту відносно визначених цілей і мети базуються на

логіці й послідовності етапів аудиторського дослідження: визначення причин проведення аудиту державних ресурсів, мети аудиту державних ресурсів, концепції аудиту, попереднього ознайомлення, процесу аудиту та подальшого зовнішнього нагляду, бо виявлення порушень законодавства щодо використання державних коштів на основі фінансового контролю іноді виявляється як констатація факту нецільового використання коштів або їх розкрадання. Процес повернення бюджетних коштів затягується на роки. Тому, безумовно, здійснюючи контроль, необхідно широко впровадити попередній аудит державних ресурсів.

Висновки з проведеного дослідження.

Ефективність бюджетних витрат є багатоплановим показником, що відбиває економічний, політичний та соціальний складники. З фінансових позицій ефективність витрат бюджету означає забезпечення пріоритетів фінансової політики держави, фінансової безпеки держави та регіонів. Ефект державного фінансового контролю вимірюється сукупністю абсолютних показників: кількістю проведених контрольних та експертних заходів, кількістю організацій, охоплених контролем, та законопроектів, що підлягали експертизі, сумою виявлених відхилень від установлених норм бюджетних витрат, величиною стягнутих та повернених бюджетних коштів.

Ефективність державного бюджетного контролю оцінюється відносними показниками отриманого ефекту до витрат держави на здійснення фінансового контролю. Водночас застосування органами державного фінансового контролю нових форм роботи у вигляді аудиту державних ресурсів дає змогу здійснювати повний комплекс контрольних дій, спрямованих на підвищення ефективності використання фінансових ресурсів держави, за умови вжиття відповідних управлінських заходів.

Побудова логічної та універсальної системи методик аудиту дає можливість вирішити проблему неефективності використання державних ресурсів.

Аналіз основних показників роботи Державної аудиторської служби України за 2015–2016 рр., виконаний із застосуванням табличного методу, а також аналізу відхилень та порівняння, свідчить, що кількість перевірених підприємств, установ, організацій за 2015–2016 рр. зменшилася, тенденція до зменшення спостерігається й стосовно виявлення сум недоотриманих фінансових ресурсів. Сума усунутих фінансових порушень, що призвели до втрат фінансових і матеріальних ресурсів, у 2016 р. становила 611 508,87 тис. грн. і порівняно з 2015 р. зменшилася у 6,3 рази. Сума нецільових витрат державних ресурсів у 2016 р. зменшилася порівняно з 2015 р. у півтора рази.

А сума незаконних витрат – у 6,7 рази. Така динаміка виявлених фінансових порушень не дає змоги визначити державний фінансовий контроль за цей період як ефективний.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Аудит адміністративної діяльності: теорія та практика; пер. з англ. В. Шульга. К.: Основи, 2000. 190 с.
2. Робсон А.П. Финансовое планирование и контроль; под ред. М.А. Поукока и А.Х. Тейлора. М.: ИНФРА-М, 1996. 480 с.
3. Конституція України від 28 червня 1996 р. К.: Преса України, 1997. 80 с.
4. Постанова КМУ «Про затвердження Положення про Державну аудиторську службу України» від 3 лютого 2016 р. № 43 (зі змінами, внесеними згідно з Постановами КМ). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/43-2016>.
5. Закон України «Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні» від 26 січня 1993 р. № 2939/III. Відомості Верховної Ради України. 1993. № 2. С. 82.
6. Указ Президента України «Про заходи щодо підвищення ефективності контрольно-ревізійної роботи» від 27 серпня 2000 р. № 1031/2000. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1031/2000>.
7. Указ Президента України «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади» від 9 грудня 2010 р. № 1085/2010 (зі змінами, внесеними згідно з указами Президента). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1085/2010>.
8. Постанова КМУ «Про утворення Державної аудиторської служби» України від 28 жовтня 2015 р. № 868. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/868-2015>.
9. Постанова КМУ «Про затвердження Положення про Державну аудиторську службу України» від 3 лютого 2016 р. № 43 (зі змінами, внесеними згідно з постановами КМ). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/43-2016>.
10. Збірник досліджень з ефективної роботи державних організацій України / Шведське Нац. бюро аудиту; Шведський ін-т держ. упр. К.: Академія, 2001. 156 с.
11. Рубан Н.І. Аудит ефективності: успіхи і недоліки перших кроків. Фінансовий контроль. 2004. № 1. С. 4–7.
12. Регуляторна політика в Україні. Аналітичний документ для прийняття політичних рішень: проєкт / Ю. Єхануров, К. Ляпіна, А. Паляниця та ін. К.: Ін-т конкурент. суп-ва, 2002. 103 с.
13. Сивульський М.І. Проблеми становлення системи державного фінансового контролю в Україні. Фінанси України. 2005. № 3. С. 3–10.
14. Стефанюк І.Б. До нової якості бюджетного контролю через аудит ефективності. Фінансовий контроль. 2003. № 2. С. 9–14.
15. Державна аудиторська служба України. Аналіз основних показників роботи за 2015–2016 рр.: результати діяльності. URL: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index>.

REFERENCES:

1. Shul'ha V. (2000) Audyt administratyvnoi diial'nosti: Teoriia ta praktyka [Tekst] / Per. z anhl. V. Shul'ha. -K.: Osnovy, – 190 s.
2. Robson A.P. (1996) Finansovoe planirovanie i kontrol'. [Tekst] / Pod red. M. A. Poukoka i A. H. Tejlora. – M.: INFRA-M, – 480 s.
3. Verkhovna Rada Ukrainy. (1997) Konstytutsiia Ukrainy: Pryjniata na pi'iatij sesii Verkhovnoi Rady Ukrainy 28 chervnia 1996r. – K.: Presa Ukrainy, 1997. – 80 s.
4. KM Ukrainy. (2016) Postanova "Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Derzhavnu audytors'ku sluzhbu Ukrainy" vid 3 liutoho 2016 r. № 43 {Iz zminy, vneseny zghidno z Postanovamy KM}. [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/43-2016>
5. Verkhovna Rada Ukrainy.(1993) Zakon Ukrainy "Pro derzhavnu kontrol'no-revizijnu sluzhbu v Ukraini" vid 26 sichnia 1993 r. № 2939/KhII // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. – № 2. – S. 82.
6. Prezydent Ukrainy. (2000) Ukaz. "Pro zakhody schodo pidvyschennia efektyvnosti kontrol'no-revizijnoi roboty" vid 27 serpnia 2000 roku № 1031/2000. [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1031/2000>
7. Prezydent Ukrainy. (2010) Ukaz. Pro optymizatsiiu systemy tsentral'nykh orhaniv vykonavchoi vlady vid 9 hrudnia 2010 roku № 1085/2010 {Iz zminy, vneseny zghidno z Ukazamy Prezidenta}. [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1085/2010>
8. KM Ukrainy. (2015) Postanova. « Pro utvorennia Derzhavnoi audytors'koi sluzhby" Ukrainy vid 28 zhovtnia 2015 r. № 868. [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/868-2015>
9. KM Ukrainy. (2016) Postanova. "Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Derzhavnu audytors'ku sluzhbu Ukrainy" vid 3 liutoho 2016 r. № 43 {Iz zminy, vneseny zghidno z Postanovamy KM}. [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/43-2016>
10. Shved's'ke Nats. biuro audyt. (2001) Zbirnyk doslidzhen' z efektyvnoi roboty derzhavnykh orhanizatsij Ukrainy. [Tekst] / Shved's'ke Nats. biuro audyt; shved's'kyj in-t derzh. upr.; kol.avt. – K.: VTs "Akademyia", 2001. – 156 s.
11. Ruban N.I. (2004) Audyt efektyvnosti: uspihky i nedoliki pershykh krokiv. [Tekst] // N.I Ruban. Finansovyj kontrol'. – 2004. – № 1. – S.4-7.
12. Yekhanurov Yu. (2002) Rehuliatorna polityka v Ukraini. Analychnyj dokument dlia pryjniattia politychnykh rishen': [Tekst] Proekt / Yu. Yekhanurov, K. Liapina, A. Palianytsia, D. Liapin, O. Tatarevs'kyj. – K.: In-t konkurent. sup-va, 2002. – 103 s.
13. Syvul's'kyj M.I. (200) Problemy stanovlennia systemy derzhavnoho finansovoho kontroliu v Ukraini. [Tekst] // M.I. Syvul's'kyj. Finansy Ukraini. – 2005. – № 3. – S. 3-10.
14. Stefaniuk I.B. (2003) Do novoi iakosti biudzhethnoho kontroliu cherez audyt efektyvnosti. [Tekst] // I.B. Stefaniuk. Finansovyj kontrol'. – 2003. – № 2. – S. 9-14.
15. Derzhavna audytors'ka sluzhba Ukrainy. (2017) Analiz osnovnykh pokaznykiv roboty za 2015 – 2016 rr.: Rezul'taty diial'nosti. [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index>

Yudina S.V.

Doctor of Economic Sciences, Professor,
Head of Department of Finance and Accounting,
Dnipro State Technical University

Kovalenko O.V.

Master
Dnipro State Technical University

Rogovsky D.S.

Master
Dnieper State Technical University

DEVELOPMENT OF FINANCIAL CONTROL IN UKRAINE

The article shows the essence of state financial control as a process. It is noted that financial control is an integral part of the regulatory system, which purpose is to detect deviations from accepted standards and violations of the principles of legality, efficiency, and economy of the use of material resources at an earlier stage in order to be able to take corrective measures, and in individual cases of prosecution, compensation for damage caused, or to take measures to prevent or reduce violations in the future.

It is determined that in Ukraine, the system of control over the rational use of financial resources is still at the stage of formation. Many issues related to the definition of the specifics of control over the use of state funds and property on objects of various forms of ownership require a more in-depth study and development of theoretical and methodological foundations for the implementation of control functions, especially with the commencement of the systematic struggle against corruption.

It is determined that the main condition for implementing the policy of economic growth should be the deep reform of the financial system and the achievement on this basis of the maximum balance of public finances.

It is noted that public audit should identify, at an early stage (before the start of financing and spending public funds), the efficiency and cost-effectiveness of the use of material resources in order to be able to take corrective measures.

An important role in the process of state regulation of the State Audit Service of Ukraine is highlighted. It is shown that the State Audit Service of Ukraine is a central executive body, which activities are directed and coordinated by the Cabinet of Ministers of Ukraine and which ensures the formation and implementation of state policy in the field of state financial control.

The composition of the bodies of the State Audit Service of Ukraine is presented.

It is noted that the history of the Financial Control Service is inextricably linked with the history of statehood.

Indicators characterizing the activity of the State Audit Service of Ukraine: the number of control measures; amount of financial and material resources covered by audits and inspections; the number of financial violations discovered, which resulted in loss of financial and material resources; the economic effect of implementing proposals based on the results of public financial auditors and others.

An analysis of key performance indicators of the State Audit Office of Ukraine for 2015–2016 is conducted in table form. Performed with the use of tabular methods, as well as analysis of deviations and comparisons, the analysis showed that the number of companies, institutions, organizations checked for 2015–2016 decreased, there is a tendency to decrease also in terms of finding out the amount of shortfall in financial resources.

It is noted that the problem of increasing the efficiency of public financial control should be considered in two aspects. Firstly, from the point of view of the management system (the effectiveness of the activities of the control bodies), and secondly, as the effectiveness of the use of public resources. It is noted that the definition of the ratio of both components of efficiency can serve as a criterion for the effectiveness of state control.

It was concluded that the construction of a logical and universal system of audit techniques makes it possible to solve the problem of inefficiency in the use of public resources. It is also determined that the efficiency of budget expenditures is a multi-dimensional indicator that reflects the economic, political, and social components. From the financial position, the effectiveness of budget expenditures means ensuring the priorities of the financial policy of the state, the financial security of the state and regions.